

3. Європейський кодекс поліцейської етики: Рекомендація Rec (2001)10, прийнята Комітетом міністрів Ради Європи 19 вересня 2001 року.

4. Клочко А. М. Міжнародні стандарти роботи поліції. Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф.(м. Харків, 25 листоп. 2016 р. Харків, 2016. С. 131–133.

5. Гладчук Д. І. Міжнародні деонтологічні стандарти поліцейської діяльності у сфері забезпечення прав людини. *Альманах міжнародного права* 24 (2020): 88–96.

Троянська Дар'я Русланівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр

навчально-наукового інституту № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Юшкевич Олена Геннадіївна,

доцент кафедри теорії та історії держави та права

Харківського національного університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

ФУНКЦІ ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ НАСЕЛЕННЯ

Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини [1].

Серед основних нормативно-правових актів, що регламентують діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування в особливих умовах, зокрема під час воєнного стану, можна виділити наступні: Конституція України, Закон України «Про оборону України», Закон України «Про національну безпеку України», Закон України «Про правовий режим воєнного стану», Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» [2].

Пріоритетними напрямками діяльності органів поліції щодо забезпечення прав громадян під час воєнного стану, виникнення яких зумовлено саме дією

даного правового режиму, введеного у результаті повномасштабного вторгнення на територію нашої держави, є: 1) фіксація та кваліфікація воєнних злочинів в Україні; 2) розслідування воєнних злочинів в умовах активних бойових дій; 3) розмінування територій та будівель; 4) охорона публічного порядку та забезпечення публічної безпеки; 5) виявлення випадків вчинення протиправних дій відносно дітей; 5) використання сучасних інформаційних технологій, систем та засобів захисту інформації [2].

Фіксація та кваліфікація воєнних злочинів в Україні. Дії щодо кваліфікації злочину саме як воєнного, відбуваються з метою чіткого встановлення фактів масового та серйозного порушення комбатантами, прирівняними до них особами норм міжнародного гуманітарного права. До числа воєнних злочинів можна віднести, зокрема, ракетні обстріли об'єктів цивільної та критичної інфраструктури, умисні вбивства мирного населення, катування, жорстоке, нелюдське або таке ставлення, що принижує гідність людини [2].

Розслідування воєнних злочинів в умовах активних бойових дій. Основною метою розслідування воєнних злочинів є притягнення до відповідальності осіб, винних у їх вчиненні. Конструктивна взаємодія слідчих поліції та прокурорів стосується роботи із доказовою базою, перевірки відеоматеріалів, аналізу ракетних ударів. Більшість проваджень за фактами воєнних злочинів, відкрита в місцях, де ведуться активні бойові дії, а також на деокупованих територіях [2].

Розмінування територій та будівель. До процесів розмінування території та будівель, залучається також особовий склад Національної поліції. На законодавчому рівні органи Національної поліції наділені повноваженнями щодо здійснення оперативного розмінування, обов'язок щодо здійснення якого покладено на вибухотехнічні підрозділи. Таким чином, вибухотехнічні підрозділи органів поліції беруть безпосередню участь у відновленні належного функціонування критичної інфраструктури, автошляхів та житлових будинків, відновлюючи таким чином порушені права громадян та попереджаючи завчасно потенційні порушення у майбутньому [2].

Охорона публічного порядку та забезпечення публічної безпеки. В межах реалізації даного напрямку на органи поліції додатково покладається обов'язок щодо забезпечення публічного порядку на деокупованих територіях; недопущення випадків мародерства та затримання мародерів у разі їх виявлення; здійснення заходів поліцейського піклування з урахуванням суттєвого збільшення кола осіб, що потребують таких заходів; перевірки транспортних засобів на автошляхах та блокпостах; здійснення контролю за дотриманням правил зберігання та носіння вогнепальної зброї. Превентивна діяльність органів поліції, яка здійснюється відповідно до Закону України «Про Національну поліцію», одночасно сприяє підтриманню належного стану публічного порядку та безпеки в умовах воєнного стану, дозволяє одночасно виявляти факти правопорушень характерних для даного правового режиму (мародерство, торгівля гуманітарною допомогою, диверсійна та колабораційна діяльність) [2].

Виявлення випадків вчинення протиправних дій відносно дітей. Забезпечення прав дитини в умовах воєнного стану зумовлена, у першу чергу, віком дітей, через який вони не здатні самостійно приймати свідомі рішення та

нести за них відповідальність, тобто є вразливою категорією населення. Щодня, з моменту запровадження воєнного стану на території України реєструються повідомлення про зникнення дітей (переважно під час евакуації або під час обстрілів). Кожне таке повідомлення потребує негайного вжиття заходів реагування із залученням відповідних ресурсів та правових інструментів. Велика кількість дітей, була без згоди батьків вивезена на територію Російської Федерації, що вимагає вироблення дієвих механізмів їх повернення. Наведене вище вимагає приділенню поліцейськими підвищеної уваги використанню додаткових гарантій охорони та захисту прав дітей (проведення поліцейськими ювенальної превенції профілактичних бесід щодо поводження в екстремальних ситуаціях, поводження з вибухонебезпечними предметами, правил безпеки в освітньому середовищі) [2]. Незважаючи на важливість сформованості теоретичної обізнаності професіоналів, великого значення набуває широкий арсенал ефективних вправ, які доцільно використовувати в короткі терміни для досягнення регуляції емоційного стану [4].

Використання сучасних інформаційних технологій, систем та засобів захисту інформації. Повномасштабне вторгнення російської федерації супроводжується великою кількістю кібератак на інформаційні системи, що у результаті здійснювало негативний вплив на функціонування фінансової та банківської сфери, дезінформацію населення тощо. Зважаючи на це, на органи поліції покладається обов'язок щодо контролю за новинами, що з'являються у засобах масової інформації (зокрема, соціальних мережах та телеграм-каналах), виявлення фейкових новин, зміст яких може дестабілізувати ситуацію, а також виявлення розповсюджувачів такої інформації [2].

Ефективність реалізації вказаних напрямів діяльності органів поліції щодо забезпечення прав людини під час воєнного стану вимагає оновлення існуючих механізмів взаємодії Національної поліції з громадськістю, органами державної влади, військовими адміністраціями, журналістами, волонтерами та міжнародними організаціями [2].

Правоохоронні органи, в ході виконання завдань із забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану, повинні акцентувати увагу на здобуванні та аналізі упереджувальної інформації про виникнення можливих загроз. Якісно організована робота у вказаному напрямку дозволить: вжити заходів спрямованих на усунення передумов до виникнення загроз; здійснити оцінку наявних сил та засобів; вчасно провести розподіл сил та засобів відповідно до загроз; вжити заходів спрямованих на залучення резервних сил та засобів; залучити до усунення загроз інших суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку [3].

Список використаних джерел

1. Катеринчук І. П. Практика застосування зброї поліцейським в умовах війни. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2023/3/44.pdf>.
2. Безпалова О. І., Чишко К. О. Адміністративна діяльність поліції в умовах воєнного стану. URL: <http://univd.edu.ua>.
3. Захарченко А. М. Забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах

воєнного стану. URL: https://dnuvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/08/materialy_konferencziyi_donduvs_01_07_2022.pdf

4. Мугаверо Р., Андронов В. Особливості цивільного захисту в умовах воєнного конфлікту. URL: https://nuczu.edu.ua/images/myfolder/23.11.23ku/136_2023_CEMEC_libro_A5.pdf

*Хандусенко Олександр Олександрович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:*

*Дорощук Ніна Олександрівна,
доцент кафедри теорії, історії та філософії права
Національної академії внутрішніх справ
кандидат історичних наук, доцент*

РЕФОРМА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ: ДОЦІЛЬНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ

Розбудова демократичної, правової Української держави потребує ефективного функціонування правоохоронних органів. Дослідження історії побудови і діяльності вітчизняних правоохоронних органів дозволить виявити як здобутки, так і прорахунки у їх роботі і сприятиме виробленню ефективного державницького підходу до забезпечення правопорядку. Отже, правоохоронні органи – це державні установи діяльність яких спрямована на захист національної безпеки, забезпечення стану законності й правопорядку, захист прав, свобод та інтересів громадян, суспільства і держави та на реалізацію інших законодавчо визначених функцій держави [1].

Після ухвалення Декларації про державний суверенітет та Акту проголошення незалежності України правоохоронні органи зазнали масштабних змін. Їхній статус та функції були закріплені в Конституції України та ряді законів, таких як «Про прокуратуру», «Про міліцію», «Про оперативно-розшукову діяльність» тощо. Основними завданнями правоохоронних органів визначалося: забезпечення законності, гуманізму, поваги до особистих прав, соціальної справедливості та політичної нейтральності.

Проте, як і більшість держав, що виникли на території колишнього СРСР, Україна стикнулася з необхідністю комплексної реорганізації правоохоронних органів, які не відповідали новим політичним і соціально-економічним реаліям, зокрема щодо боротьби зі злочинністю. З кінця 1990-х рр. розпочалися активні